

สงสัยว่าเพื่อนเรียนเก่งจบก่อนกำหนด

ระยะนี้เป็นช่วงเวลาเด็กมัธยมปลายหาที่เรียนใหม่ในระดับอุดมศึกษา และที่เรียนอยู่แล้วก็เตรียมตัวจบ ซึ่งก็ต้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่สถาบันกำหนดไว้ แต่ถ้าเพื่อนสงสัยว่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ละ ?

นายจับตามีหนังสือถึงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อขอข้อมูลข่าวสารการลงทะเบียนสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต ของนางพลอยโดยตนเองเห็นว่านางพลอยคุณสมบัติไม่ครบตามที่กำหนดไว้ คือลงทะเบียนเรียนไม่ครบ ๒๗ หน่วยกิต และใช้เวลาในการศึกษาเพียงเพียงสองปีครึ่งเท่านั้น รวม ๒ รายการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีหนังสือแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยโดยให้เหตุผลว่า เรื่องการลงทะเบียนไม่ครบ และเรื่องระยะเวลาการศึกษา เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เปิดเผยให้ไม่ได้หากเจ้าของไม่อนุญาต โดยเกณฑ์ระยะเวลาการศึกษาได้กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยฯ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๑๔ - ๑๙ นายจับตาจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงจากผู้แทนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วได้ความว่า นายจับตาเป็นนิสิตหลักสูตรเดียวกับนางพลอยซึ่งสอบผ่านวิทยานิพนธ์โดยมีคุณสมบัติไม่ครบตามที่กำหนดไว้ทั้งสองเรื่อง ในฐานะที่นายจับตาเคยต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ดังกล่าวจึงขอทราบข้อเท็จจริง และในการชี้แจงของมหาวิทยาลัยต้องแสดงเอกสารประกอบด้วย โดยผู้แทนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชี้แจงว่านายจับตาเข้าใจผิดเองว่านางพลอยเข้าสอบวิทยานิพนธ์โดยมีคุณสมบัติไม่ครบ ซึ่งได้ทำความเข้าใจกับนายจับตาแล้วว่าการเข้าสอบวิทยานิพนธ์ได้ต้องลงทะเบียนครบ ๓๖ หน่วยกิต ใช้ระยะเวลาศึกษา ๓ - ๖ ปี แต่ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเกิน ๒๗ หน่วยกิต แต่เอกสารวิทยานิพนธ์ถูกต้องสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยก็เปิดโอกาสให้ขอสอบได้ กรณีนี้นางพลอยได้ลงทะเบียนครบ ๓๖ หน่วยกิต และมีระยะเวลาศึกษา ๓ ปี จึงสอบวิทยานิพนธ์ได้

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารเรื่องการลงทะเบียน และระยะเวลาศึกษาของนางพลอยเป็นข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติราชการตามปกติของมหาวิทยาลัย การเปิดเผยจะแสดงความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ และมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัย จึงไม่มีเหตุตามมาตรา ๑๕ ในการปกปิดข้อมูลข่าวสาร แต่ก็ยังเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องได้รับการอธิบายประกอบด้วย เมื่อพิจารณาแล้วจึงมีคำวินิจฉัยฯ ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการลงทะเบียนศึกษา และระยะเวลาในการศึกษาของนางพลอยโดยให้นายจับตาเข้าตรวจสอบ แต่ไม่ต้องให้สำเนาและให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอธิบายชี้แจงประกอบเอกสารแก่นายจับตาด้วย ได้นิ่งดูเอกสารและมีคนอธิบายให้ฟังก็จะเข้าใจได้ดีมากขึ้น เรื่องนี้มหาวิทยาลัยน่าจะแจ้งย้ำหลักเกณฑ์การเรียนการสอนให้ทราบโดยทั่วกันอีกครั้งหนึ่งนะครับ

ประโยชน์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นอกจากใช้เพื่อคุ้มครองสิทธิของตนเอง หรือใช้ในเวลาเดือดร้อนแล้ว ยังไว้ใช้แก้ข้อสงสัยของตนเองได้ด้วย และหน่วยงานต้องพร้อมแสดงความโปร่งใส ต้องการหารือหรืออ่านคำวินิจฉัยฉบับเต็มติดต่อได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๐ www.oic.go.th “ไม่ได้ข้อมูลที่บอก สขร. นะครับ” (ที่ สค ๒๘๐/๒๕๕๘)

เขาหาว่าผมแบมือได้โต๊ะ

ในเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา มีเรื่องอุทธรณ์กรณีหน่วยงานของรัฐปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจำนวน ๑๗ เรื่อง ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทุกองค์คณะก็พยายามดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบเวลาที่กำหนด เพื่อให้ผู้อุทธรณ์จะได้ข้อมูลข่าวสารไปใช้ได้ทันเวลา และแน่นอนครับมีเรื่องน่าสนใจมาเสนอให้ได้อ่านกันทุกเดือน คราวนี้ก็เป็นเรื่องถูกกล่าวหาว่าเรียกเก็บเงิน

นายเซ็นต์มีหนังสือไปถึงอำเภอหนองแคเพื่อขอสำเนาเอกสารรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงและความเห็นของนายอำเภอหนองแค กรณีนายเซ็นต์ร้องเรียนกล่าวหาเจ้าหน้าที่ส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่ง ว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ อำเภอหนองแคมีหนังสือแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยโดยให้เหตุผลว่า ข้อมูลข่าวสารที่ขอเป็นความเห็นคำแนะนำเบื้องต้นภายในหน่วยงาน การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้เกี่ยวข้อง ก็ว่าไปตั้งแต่มาตรา ๑๕ (๒) - (๕) นั้นแหละครับ นายเซ็นต์จึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงจากทั้งสองฝ่าย และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วได้ความว่า นายเซ็นต์ได้ร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี กล่าวหานายลมร้อนว่าเรียกเก็บเงินจากนายเซ็นต์หนึ่งหมื่นบาท เป็นค่าตอบแทนที่นายเซ็นต์ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร จังหวัดสระบุรีสั่งให้อำเภอหนองแคตรวจสอบข้อเท็จจริงซึ่งสรุปได้ว่า การร้องเรียนดังกล่าวไม่มีมูลที่ควรจะกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย จึงให้ยุติเรื่อง ในส่วนของนายเซ็นต์นั้น ได้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร แต่นายลมร้อนได้เรียกเก็บเงินจากนายเซ็นต์เป็นค่าอำนวยความสะดวกและค่าธรรมเนียม เมื่อจังหวัดสระบุรีมอบให้อำเภอหนองแคตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วสรุปว่าไม่มีมูลว่านายลมร้อนกระทำความผิด โดยไม่ให้ผู้ร้องไปชี้แจงให้ถ้อยคำแต่อย่างใด นายเซ็นต์จึงต้องการข้อมูลข่าวสารเพื่อตรวจสอบการวินิจฉัยและตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า นายลมร้อนไม่กระทำความผิดทั้งที่มีพยานบุคคลเห็นนายเซ็นต์จ่ายเงินให้นายลมร้อน ข้างฝ่ายผู้แทนอำเภอหนองแคก็ชี้แจงว่า ในขณะที่นายเซ็นต์มีคำขอข้อมูลข่าวสารนั้น จังหวัดสระบุรียังไม่มีคำสั่งยุติเรื่องร้องเรียน ประกอบกับเมื่อพิจารณาข้อมูลข่าวสารตามคำขอแล้วเห็นว่าการเปิดเผยอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้เกี่ยวข้อง ปัจจุบันจังหวัดสระบุรีได้ยุติเรื่องร้องเรียนแล้ว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องร้องเรียนซึ่งดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว การเปิดเผยไม่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ นายเซ็นต์มีส่วนได้เสียโดยตรงควรได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเพื่อปกป้องส่วนได้เสียของตน หากอำเภอหนองแคเห็นว่าการเปิดเผยข้อความส่วนใดจะทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของใคร ก็ใช้ดุลพินิจปกปิดข้อความนั้นได้ จึงมีคำวินิจฉัยฯ ให้อำเภอหนองแคเปิดเผยโดยให้สำเนาข้อมูลข่าวสารแก่นายเซ็นต์

เรื่องนี้ประชาชนใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อคุ้มครองสิทธิของตนเองได้ และใช้ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย ต้องการหาหรืออ่านคำวินิจฉัยฉบับเต็มติดต่อได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๐ www.oic.go.th “ไม่ได้ข้อมูลที่ขอ บอก สขร. นะครับ” (ที่ สค ๗๙/๒๕๕๔)

อยากรู้แบบแปลนก่อสร้างอาคาร

เวลามีการก่อสร้างอาคาร มักจะส่งผลกระทบต่อที่ดินข้างเคียงไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของมลภาวะ เสียง หรือทำให้อาคารข้างเคียงทรุด เป็นต้น หากท่านเป็นเจ้าของอาคารที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างดังกล่าว และอยากตรวจสอบแบบแปลนอาคารที่ก่อสร้างนั้นว่าดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เรามีตัวอย่างการขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนี้ค่ะ

นิติบุคคลอาคารชุด ก. ผู้ותרณ์ มีคำขอสำเนาเอกสารจากเทศบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ แบบแปลนอาคารส่วนรอบโครงสร้างของอาคารซึ่งเป็นระยะร่น ความสูงของอาคาร รูปตัดของอาคาร ด้านตรง ด้านข้าง แผนผังที่ตั้งอาคารที่แสดงการเข้าออกจากอาคารสู่ถนนสาธารณะ ของอาคารชุด ข. ปรากฏว่าเทศบาลแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยให้เหตุผลว่า บริษัท ค. เจ้าของอาคารชุด ข. ได้คัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารประกอบกับไม่มีเหตุผลจากผู้ותרณ์ว่าจะนำแบบแปลนต่าง ๆ ไปเพื่อวัตถุประสงค์ใด ผู้ותרณ์จึงอุותרณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามอุותרณ์ได้แก่ แบบแปลนภายนอกอาคารส่วนรอบโครงสร้างของอาคารซึ่งเป็นระยะร่น ความสูงของอาคาร รูปตัดของอาคารด้านตรง ด้านข้าง แผนผังที่ตั้งอาคารที่แสดงการเข้าออก จากอาคารสู่ถนนสาธารณะนั้น เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามปกติของหน่วยงานรัฐ เป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้เพื่อความโปร่งใสตรวจสอบได้ ประกอบกับอาคารชุดของผู้ותרณ์มีพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่การก่อสร้างอาคารชุดดังกล่าว การเข้าออกอาคารจึงมีผลกระทบต่ออาคารชุดของผู้ותרณ์ ผู้ותרณ์จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ส่วนกรณีที่ผู้คัดค้านอ้างว่าการเปิดเผยอาจมีผลกระทบต่อการทำธุรกิจของผู้คัดค้าน หรือส่งผลกระทบต่อระบบการรักษาความปลอดภัย หรืออาจมีบุคคลอื่นนำไปคัดลอก เลียนแบบ ดัดแปลง หรือนำแบบแปลนดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในทางการค้าโดยมิชอบนั้น คณะกรรมการฯ เห็นว่าการเปิดเผยเฉพาะแบบแปลนภายนอกอาคาร แผนผังที่ตั้งอาคารที่แสดงการเข้าออก จากอาคารสู่ถนนสาธารณะ ซึ่งบุคคลภายนอกสามารถมองเห็นได้อยู่แล้ว โดยไม่ได้เปิดเผยแบบแปลนภายในอาคารจึงไม่มีผลกระทบต่อการทำธุรกิจของผู้คัดค้าน และไม่มีผลกระทบต่อการรักษาความปลอดภัย ทั้งนี้ หากบุคคลใดนำข้อมูลดังกล่าวไปทำซ้ำ ดัดแปลง หรือนำไปใช้ประโยชน์ในทางการค้าโดยมิชอบในลักษณะละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ บุคคลนั้นก็ต้องรับผิดชอบตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุותרณ์จึงไม่เป็นการรุกร้าสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ (คำวินิจฉัย ที่ สค ๑๐๘/๒๕๕๙)

ดังนั้น แม้จะมีคำคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจากเจ้าของข้อมูลก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าข้อมูลข่าวสารนั้นจะเปิดเผยไม่ได้ ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีค่ะ ถ้ามีข้อสงสัย หรือต้องการหารือติดต่อได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล โทร ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ หรือ www.oic.go.th

... หนีไม่พ้น ...

บุคคลต่างด้าวที่เข้ามาพำนักในประเทศไทยแล้วกระทำความผิด เราสามารถใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ช่วยในการติดตามตัวเขามารับผิดชอบได้

เรื่องมีอยู่ว่า นาย ก. ได้รับมอบอำนาจจากธนาคารทิสโก้ จำกัด (มหาชน) มีหนังสือถึงผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่ปัจจุบันในราชอาณาจักรของนายวิคเตอร์ สันโตเวลดูราน สัญชาติแม็กซิโก สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยให้เหตุผลว่า เป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ได้รับล่วงหน้าหรือในขณะนั้นไม่ได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามมาตรา ๒๔ (๑) ถึง (๙) อีกทั้งการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ตามมาตรา ๑๕ (๕) นาย ก. จึงอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ได้พิจารณาคำอุทธรณ์ หนังสือชี้แจงของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วได้ความว่า นายวิคเตอร์ฯ ได้ทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์กับธนาคารทิสโก้ฯ ต่อมาเขาผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อ ธนาคารจึงมอบอำนาจให้นาย ก. ดำเนินการฟ้องนายวิคเตอร์ฯ ตามกฎหมาย

สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองชี้แจงกรณีปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวว่า เนื่องจากเป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ โดยแจ้งเหตุผลตามที่ได้ปฏิเสธนาย ก. ข้างต้นแล้ว นอกจากนี้ ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาหากในคดีต่าง ๆ ที่ประสงค์จะขอข้อมูลที่พิกอาศัยของคนต่างด้าวจะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ออกหมายเรียกพยานเอกสารมายังสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และสำนักงานฯ จะจัดส่งพยานเอกสารให้ศาลภายในกำหนด ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๒๔ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ

คณะกรรมการวินิจฉัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ได้แก่ถิ่นที่อยู่ปัจจุบันในราชอาณาจักรของบุคคลต่างด้าวเป็นข้อมูลข่าวสารที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมีไว้ในครอบครองเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและติดตามตัวบุคคลต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ข้อมูลดังกล่าวจึงไม่เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ จึงมีคำวินิจฉัยให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์แก่นาย ก.

ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการจะให้ความคุ้มครองมิให้มีการละเมิด แต่ในกรณีนี้เป็นข้อมูลที่มีไว้เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานจึงไม่ถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการค่ะ หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ สามารถขอรับคำแนะนำได้ที่ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๐

๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐